

Pisarz

Reporter

Noblista

Władysław Reymont

VIII Festiwal

Teologii Politycznej

SZANOWNI PAŃSTWO,

tegoroczna, ósma już edycja Festiwalu Teologii Politycznej odbywa się w setną rocznicę przyznania Literackiej Nagrody Nobla niezwykłemu pisarzowi minionego stulecia: Władysławowi Reymontowi. Jego literacka kariera była wpisana w burzliwe dzieje Europy, czas I wojny światowej, okres powrotu Polski na mapę świata i proces utraty wiary w demokrację parlamentarną jako jedną z najważniejszych instytucji Europy. Jej ukoronowanie nadeszło 13 listopada 1924 roku, kiedy kapituła Noblowska uhonorowała autora ponadczasowej, wpisanej już w kanon literatury polskiej powieści, czyli *Chłopów*. Bogata biografia Reymonta przełożyła się na jego wnikliwość w szkicowaniu namacalnych wręcz opisów rzeczywistości różnych warstw społecznych, zmagających się z dynamiką gwałtownej modernizacji ku zmechanizowanej nowoczesności. Właśnie dlatego nadchodzące październikowe wieczory chcemy uczynić przestrzenią wspólnego namysłu nad istotą życia i twórczości pisarza.

Dzieła literackie Reymonta ukazują jego wyjątkowy zmysł obserwatora, a plastyczność języka, którym posługuje się z unikalną wprawą, pozwala ujrzeć z niemal naoczną dokładnością reymontowski świat życia. Ósmy Festiwal Teologii Politycznej odbywa się więc pod hasłem „Władysław Reymont. Pisarz. Reporter. Noblista”.

Podczas ubiegłorocznego festiwalu, którego bohaterem był Maurycy Mochnacki, przyglądaliśmy się realiom pokolenia porozbiorowego i kształtujących się w tym okresie nowoczesnych paradygmatów polityczności. Dyskusja nad życiem i twórczością Władysława Reymonta, która skupia w sobie doświadczenie czasu modernizującego się w różnych wymiarach społeczeństwa, otworzy kolejną przestrzeń refleksji nad doświadczeniem pokolenia wykuwającej się polskiej nowoczesności. Industrialna Łódź staje w kontraście z podporządkowaną naturze organizacją życia polskiej wsi, a kapitalistyczna rzeczywistość miasta z losami najuboższej warstwy społeczeństwa.

Podczas festiwalowych spotkań własnym głosem przemówi do nas również sam Władysław Reymont. Fragmenty jego pism, odczytane przez wybitnych aktorów, będą puentować wypowiedzi prelegentów i inspirować dalsze dyskusje.

W tym roku festiwal odbędzie się w wyjątkowym miejscu – w samym sercu Warszawy, zabytkowym budynku Domu Literatury na Krakowskim Przedmieściu 87/89. Każdy wieczór festiwalowy rozpocznie się od dyskusji ekspertów z aktorskim odczytem wyimków z pism bohatera festiwalu, po których nastąpi pokaz filmu.

Podobnie jak w poprzedniej edycji festiwalu pragniemy zaprosić Państwa również na wyjątkowe warsztaty kolażu, które poprowadzi artysta grafik Michał Strachowski, autor identyfikacji wizualnej Teologii Politycznej i Festiwalu Władysława Reymonta oraz Natalia Szerszeń, autorka kolaży lirycznych. Warsztat odbędzie się w redakcji Teologii Politycznej przy ul. Koszykowej 24/7 w Warszawie. Chcemy w niecodzienny sposób, operując obrazem i słowem, obcować z twórczością bohatera tegorocznej edycji Festiwalu. Zapisy ruszają już 16 września pod adresem: <https://hlc2zq-wladyslaw-reymont-warsztat-kolazu.konfeo.com/pl/groups>. Uwaga! Liczba miejsc ograniczona. O udziale w warsztatach decyduje kolejność zgłoszeń.

Z serdecznymi pozdrowieniami

ZESPÓŁ TEOLOGII POLITYCZNEJ

**ŁABĘDZIE Z PODNIESIONEMI
SKRZYDŁAMI, NIBY CHMURKI BIAŁE,
PŁYNEŁY PO BŁĘKITNEJ TAFLI WODY;
MARMUROWE POSĄGI BÓSTW
PROMIENIOWAŁY CZYSTĄ BIAŁOŚCIĄ
I WNOSIŁY SZLACHETNEMI LINIAMI
W TĘ SŁONECZNĄ CISZĘ PARKU
ZIELONEGO JAKIŚ TON
ANTYCZNEGO PIĘKNA.**

Władysław Reymont
Komediantka

09/10/2024

18:00

środa

Władysław Reymont miał nieprzeciętną zdolność do malowania szerokich społecznych krajobrazów i zniuansowanych wizerunków bohaterów, organicznie wrośniętych w swój społeczno-kulturowy kontekst i realia epoki. Podczas pierwszego spotkania Festiwalu postawimy pytanie o to, jak rozwijał się pisarski warsztat Reymonta, jak fascynacja spirytyzmem przebiegała się w twórczości młodego pisarza na przykładzie takich powieści jak *Wampir* czy *Marzyciel*. Prześledzimy historię powstania pierwszych opowiadań i utworów Reymonta, które początkowo nie spotkały się z większym zainteresowaniem. Niezniechęcony poczuciem odrzucenia i skrajnej biedy, w której przyszło mu żyć, doskonalił swój warsztat pisarski wraz z kolejnymi podróżami wokół wsi i miast, które każdorazowo poszerzały jego wyobraźnię i poczynały rozbudzać zmysł polityczny. Wreszcie, przyjrzymy się okolicznościom, które doprowadziły do stopniowego odchodzenia pisarza od realizmu, którego szczyt osiągnął w *Ziemi Obiecanej* czy *Chłopach*.

Po dyskusji wyświetlony będzie film *Chłopi*
(reż. Dorota Kobiela Welchman, Hugh Welchman).

Utworky czyta **Tadeusz Chudecki**

DOM LITERATURY // ul. Krakowskie Przedmieście 87/89 // Warszawa

rejestracja obowiązkowa na: www.teologiapolityczna.pl

Ryszard Koziółek

literaturoznawca, eseista, profesor w Instytucie Polonistyki Uniwersytetu Śląskiego, rektor Uniwersytetu Śląskiego (od 2020 r.). W 2010 r. otrzymał Nagrodę Literacką Gdynia w kategorii eseistyka za książkę *Ciała Sienkiewicza. Studia o płci i przemocy*. W 2017 r. otrzymał Nagrodę im. Kazimierza Wyki za wybitne osiągnięcia w dziedzinie eseistyki oraz krytyki literackiej i artystycznej. Nominowany do Nagrody im. Marcina Króla.

Małgorzata Litwinowicz-Droździel

adiunkt w Zakładzie Historii Kultury IKP Uniwersytetu Warszawskiego, historyczka kultury polskiej XIX wieku, lituanistka, animatorka kultury. Zajmuje się problematyką polskiej nowoczesności. Kieruje pracami międzyzakładowego Zespołu Kultury XIX wieku, autorka książek, m.in. *Zmiana której nie było. Trzy próby czytania Reymonta* (2019)

Paweł Stępień

profesor Uniwersytetu Warszawskiego na Wydziale „Artes Liberales”. Literaturoznawca, bada literaturę dawną w odniesieniu do teologii i filozofii oraz literaturę polską XX wieku w odniesieniu do tradycji kultury epok dawnych. Członek komitetów redakcyjnych „Pamiętnika Literackiego” oraz serii *Studia Staropolskie. Series Nova*.

Tadeusz Chudecki

aktor, absolwent Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. W latach 1982-1986 był aktorem Teatru Ateneum w Warszawie. Współpracował z wybitnymi reżyserami: Andrzejem Wajdą, Krzysztofem Zanussi, Kazimierzem Kutzem czy Agnieszką Holland. W 1986 roku zajął II miejsce na Festiwalu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu. Był wieloletnim asystentem Mai Komorowskiej w Akademii Teatralnej w Warszawie.

WARSZTAT KOLAŻU

11/10/2024

piątek

17:00

Zanurz się w świat twórczej eksploracji i stwórz swój własny kolaż podczas warsztatów z Michałem Strachowskim, artystą wizualnym, oraz Natalią Szerszeń, twórczynią kolaży słowno-wizualnych.

To spotkanie to coś więcej niż zwykłe wycinanie i klejenie – to podróż przez epokę, twórczość i tajemnice biografii Władysława Reymonta. Rozpocznemy od wprowadzenia do historii kolażu, po czym ruszymy w wir artystycznej pracy, w której każde cięcie i przyklejony element opowiada swoją historię.

Odkryj na nowo literaturę poprzez sztukę, łącząc obrazy, teksty i własne emocje towarzyszące odkrywaniu twórczości noblisty. Stwórz kolaż, który będzie Twoją osobistą interpretacją twórczości jednego z największych polskich pisarzy. Nie przegap okazji, by doświadczyć sztuki w sposób, który zaskoczy nawet Ciebie!

REDAKCJA TEOLOGII POLITYCZNEJ

ul. Koszykowa 24/7 // Warszawa

rejestracja obowiązkowa na: www.teologiapolityczna.pl

**Że już im dusze całkiem stały od gorącości,
krew kipiła warem, rozum odchodził, serca
się zapamiętały w hulance, a każdy nerw
dygotał do taktu, każdy ruch był tańcem.**

**A CO ŚWITANIE — MROCNIEJ BYŁO I ZIMNIEJ,
I NIŻEJ DYMY ROZSNUWAŁY SIĘ PO NAGICH
SADACH, I WIĘCEJ PTAKÓW ZLATYWAŁO
DO WSI I SZUKAŁO SCHRONIENIA
PO STODOŁACH I BROGACH, A WRONY
SIADAŁY NA KALENICACH, TO WIESZAŁY
SIĘ NA NAGICH DRZEWACH LUB KRAŻYŁY
NAD ZIEMIĄ KRACZĄC GŁUCHO — JAKOBY
PIEŚŃ ZIMY ŚPIEWAJĄC ŻAŁOSNĄ.**

Władysław Reymont
Chłopi

16/10/2024

18:00

środa

Władysław Reymont wyróżniał się wyjątkowym w historii polskiej literatury zmysłem dokumentalisty. Przyjrzymy się życiu łódzkich włóknarzy i włókniarek, pracownikom polskiej kolei, wędrownym teatrom i głębokim ranom, jakie zostały w Europie po I wojnie światowej, czy też polskiej emigracji w USA. Na twórczość Reymonta spojrzymy na tle jego rozległej wiedzy o realiach życia społecznego płynącej z licznie zgromadzonych, trudnych doświadczeń, ale też poszukamy źródeł ideologicznych jego twórczości. Ostatecznie to właśnie siła przeżyć syna organisty z niewielkiej wsi Kobiełe Wielkie dała mu sposobność do wnikliwej obserwacji rozległej panoramy realiów życia różnych warstw społecznych. Praca w zakładzie krawieckim, trudnienie się zawodem bezdomnego aktora, nowicjat ojców paulinów, praca na kolei czy też w warszawskich redakcjach zachowała się boleśnie w pamięci młodego pisarza dając o sobie znać w *Komediantce*, *Fermentach*, *Ziemi Obiecanej* czy *Chłopach*.

Po dyskusji wyświetlony będzie film *Ziemia obiecana*
(reż. Andrzej Wajda).

Utworky czyta **Andrzej Ferenc**

DOM LITERATURY // ul. Krakowskie Przedmieście 87/89 // Warszawa

rejestracja obowiązkowa na: www.teologiapolityczna.pl

Dariusz Gawin

historyk idei, publicysta. Wicedyrektor Muzeum Powstania Warszawskiego, szef Instytutu Starzyńskiego. Kierownik Zakładu Społeczeństwa Obywatelskiego w Instytucie Filozofii i Socjologii PAN. Zajmuje się historią polskiej myśli politycznej i społecznej, filozofią polityczną, problematyką związaną z polityką historyczną.

Dariusz Karłowicz

filozof, wykładowca, publicysta, wydawca książek. Współzałożyciel i redaktor naczelny rocznika filozoficznego „Teologia Polityczna”. Prezes Fundacji Świętego Mikołaja. Współautor cotygodniowego programu telewizyjnego *Trzeci Punkt Widzenia* (TVP Kultura) w latach 2007-2023.

Mateusz Werner

filozof kultury, eseista, krytyk filmowy. Adiunkt na wydziale Nauk Humanistycznych UKSW. Redaktor naczelny miesięcznika „Twórczość”. Redaktor kwartalnika „Kronos”. Autor m. in. książki *Wobec nihilizmu. Gombrowicz, Witkacy*.

Andrzej Ferenc

aktor filmowy i teatralny, lektor, narrator, reżyser i wykładowca akademicki, grał w Teatrze Rozmaitości, Teatrze Dramatycznym i Teatrze Współczesnym w Warszawie, założyciel sceny w Domu Literatury w Warszawie.

**SMUTNA ZABAWA – ZAUWAŻYŁA ANKA.
– CZEMU Z NICH TAK MAŁO SIĘ BAWI
ISTOTNIE, CZEMU WSZYSCY NIE KRZYCZĄ,
NIE ŚPIEWAJĄ, NIE PIJĄ PEŁNĄ PIERSIĄ
SWOBODY, WYPOCZYNKU, ŻYCIA? CZEMU?
BO NIE UMIEJĄ I NIE MAJĄ SIĘ. ODPOCZYWAJĄ
PO W CZORAJ; NIE ZAPOMNIELI GO JESZCZE,
A JUŻ SMUTEK JUTRA MROCZY IM DUSZE.**

Władysław Reymont
Ziemia obiecana

24/10/2024

18:00

czwartek

Ostatnie spotkanie festiwalu będzie okazją do uczczenia przypadającej na 2024 rok setnej rocznicy przyznania najbardziej prestiżowej nagrody literackiej Reymontowi: twórcy z łódzkiej wsi, z którym do rywalizacji stanęli twórcy rangi Stefana Żeromskiego, Tomasza Manna, Maksyma Gorkiego czy Thomasa Hardy'ego. 13 listopada 1924 roku Akademia Szwedzka nagrodziła Reymonta za ponadczasowe dzieło *Chłopi* czyniąc go drugim w historii Polakiem z Nagrodą Nobla w dziedzinie literatury. Choć przyznanie nagrody wprawiło pisarza w niemałe wzruszenie, przypadła ona w czasie jego fizycznego wyczerpania, zaledwie na rok przed śmiercią. Czy był on już wcześniej ceniony przez współczesnych mu czytelników? A może społeczne pochodzenie stawalo na drodze jego literackiej kariery? Jak atmosfera wokół literackiej Nagrody Nobla zmieniła się od czasów Reymonta i dlaczego? To pytania, wokół których zawiąże się dyskusja podczas ostatniego wieczoru naszego festiwalu.

Po dyskusji wyświetlony będzie film *Życie moje skrętami bieży* (reż. Lucyna Smolińska, Mieczysław Sroka).

Utwory czyta **Edyta Jungowska**

DOM LITERATURY // ul. Krakowskie Przedmieście 87/89 // Warszawa

rejestracja obowiązkowa na: www.teologiapolityczna.pl

Elżbieta Flis-Czerniak

profesor uczelni w Katedrze Historii Literatury Polskiej Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa UMCS w Lublinie. W prowadzonych badaniach koncentruje się na piśmiennictwie przełomu XIX i XX wieku, rozpatrywanym zwłaszcza w kontekście tradycji romantycznej.

Maria Jolanta Olszewska

historyk i literaturoznawca. Profesor Uniwersytetu Warszawskiego. Główne zainteresowania naukowo-badawcze to historia literatury XIX i XX wieku; genologia, szczególnie pogranicze literatury i gatunków użytkowych; historia świadomości polityczno-społecznej i jej odzwierciedlenie w literaturze wieków XIX i XX oraz dzieje dramatu i teatru.

Karol Samsel

doktor habilitowany nauk humanistycznych, adiunkt w Instytucie Literatury Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego. Redaktor „Zeszytów Poetyckich”, Członek Związku Literatów Polskich. Zwycięzca wielu konkursów poetyckich. W 2017 nominowany do Orfeusza – Nagrody Poetyckiej im. K.I. Gałczyńskiego za tom *Jonestown*.

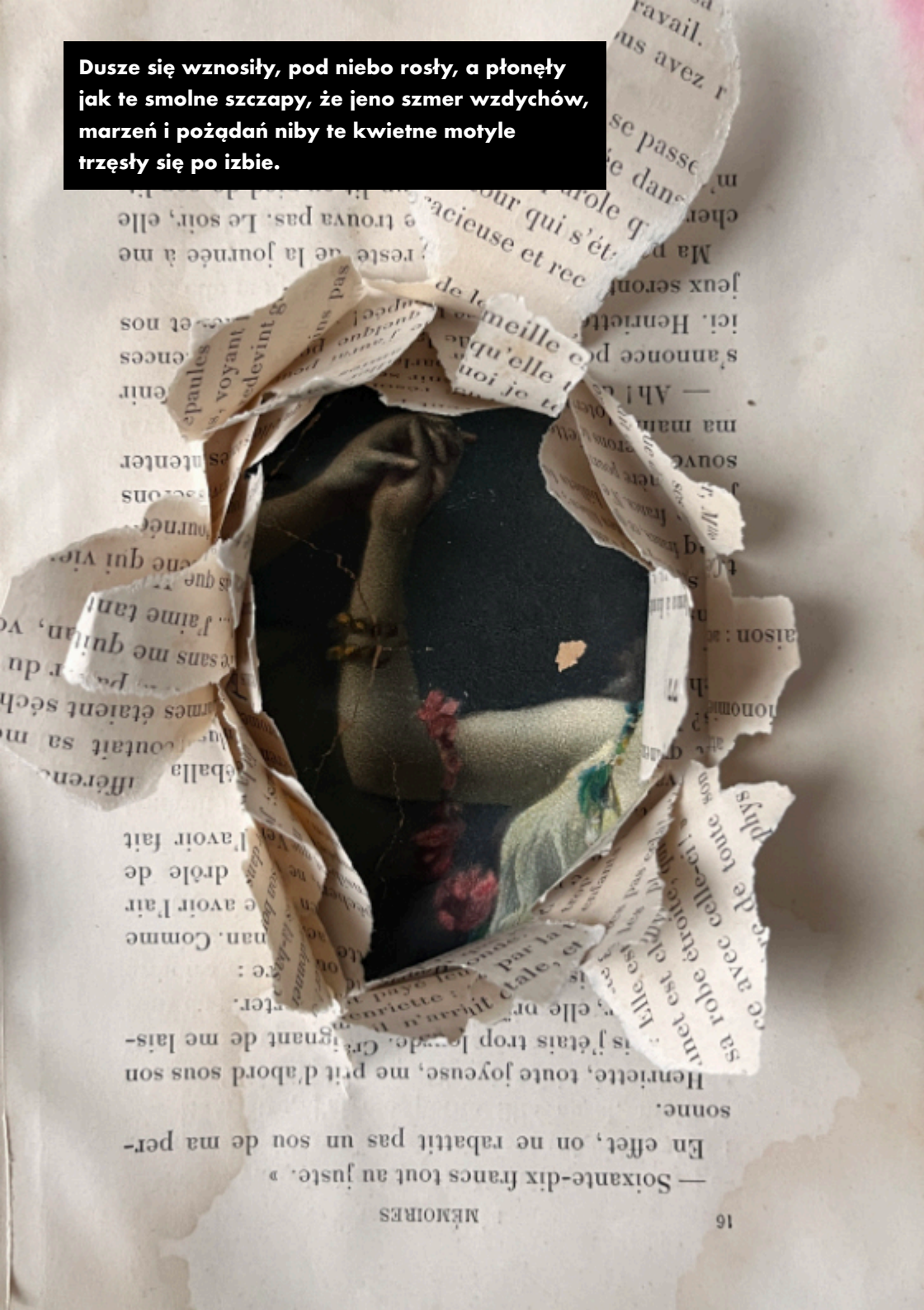
Edyta Jungowska

aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna oraz dubbingowa. Ukończyła PWST w Warszawie. Była aktorką Teatru Nowego Adama Hanuszkiewicza oraz Teatru Studio. Szerokiej publiczności znana z wielu ról w Teatrze Telewizji, serialu *Na dobre i na złe*, *Ja wam pokazę* i innych. Od 2009 r. prowadzi własne Wydawnictwo Jung-Off-Ska, które zajmuje się m.in. wydawaniem klasyki literatury dziecięcej w formie audiobooków.

**TAK, SĄ MIŁOŚCI CIEPLARNIANE, KTÓRE
W ZWYKŁEJ ATMOSFERZE ZAMIERAJĄ.
SĄ MIŁOŚCI AMEBY, KTÓRE MUSZĄ
OBWINAĆ SIĘ DOOKOŁA UKOCHANIA
I TRWAJĄ DOTĄD, DOPÓKI STAMTĄD
CZERPIĄ ŻYCIE. SĄ MIŁOŚCI — DŹWIĘKI,
TRZEBA JE WYWOŁYWAĆ, ABY BYŁY,
BO SAME W SOBIE NIE ISTNIEJĄ.**

Władysław Reymont
Ziemia obiecana

Dusze się wznosiły, pod niebo rosły, a płonęły
jak te smolne szczapy, że jeno szmer wzdychów,
marzeń i pożądań niby te kwietne motyle
trzęsły się po izbie.

— Soixante-dix francs tout au juste. »
En effet, on ne rabattit pas un sou de ma per-
sonne.

Henriette, toute joyeuse, me prit d'abord sous son
bras. « J'étais trop laide, Croignant de me lais-
ser aller par la tête. Elle est si jolie ! »
Comme elle me regardait avec une telle admiration,
je me sentais un peu de honte. Comme elle avait l'air
de drôle de faire de la morale à son cousin, j'eus
l'air de dire : « Vous êtes si belle, vous ! »

« C'est de toute physique de toute beauté, n'est-ce pas ?
C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »

« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »
« C'est de toute beauté, n'est-ce pas ? »

TEOLOGIA POLITYCZNA

Teologia Polityczna to środowisko skupiające intelektualistów, naukowców, publicystów, młodzież akademicką i artystów. We wstępie pierwszego z wydanych przez nas trzynastu roczników filozoficznych, założyciele środowiska – Dariusz Karłowicz i Marek A. Cichocki – napisali „Na sprawy polityczne chcemy spojrzeć z perspektywy spraw ostatecznych” co stało się naszą dewizą.

Wydajemy jedyny w Polsce i dostępny za darmo tygodnik filozoficzny „Teologia Polityczna Co Tydzień”. Jesteśmy współzałożycielami Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II w Rzymie na Uniwersytecie Św. Tomasza z Akwinu (Angelicum), a także inicjatorami malarskiego projektu *Namalować katolicyzm od nowa* w ramach którego polscy artyści mierzą się z wyzwaniami nowoczesnej sztuki sakralnej.

Wydawnictwo Teologii Politycznej dzięki hojności naszych darczyńców regularnie prezentuje polskiemu czytelnikowi kolejne książki, które mimo wielkiej wagi dla życia kulturalnego i naukowego nie są gwarantem sukcesu komercyjnego. Wydajemy klasykę myśli filozoficznej, arcydzieła światowej humanistyki, ambitną publicystykę i oryginalne prace z zakresu teologii, politologii, filozofii, kulturoznawstwa i styku tych nauk. Oprócz wybitnych specjalistów i światowej klasy intelektualistów, szansę otrzymują u nas również obiecujący debiutanci.

TEOLOGIA POLITYCZNA

KSIĘGARNIA TEOLOGII POLITYCZNEJ

Katalog wydawnictwa Teologii Politycznej oferuje czytelnikowi bardzo szeroki przekrój literatury z obszaru filozofii, teologii i nauk politycznych. Nakładem naszego wydawnictwa ukazały się tłumaczenia dzieł Erica Voegelina, Carla Schmidta, Alaina Besançon, Étienne'a Gilsona, Leo Straussa czy Waltera Burkerta, ale też nowe dzieła m.in. o Jacka Salija OP, ks. Jerzego Szymika, Agnieszki Kołakowskiej, Piotra Skwiecińskiego czy debiuty jak nagrodzone Feniksem *Milczenie katedry* Jana Maciejewskiego. Prezentujemy nowe przekłady klasyki filozofii antycznej, a także wybitne monografie takich autorów jak Charles H. Kahn, Richard Kraut, John Finnis czy François Daguet. Poprzez crowdfunding dajemy naszym czytelnikom oraz darczyńcom szansę zostać współwydawcami wszystkich tych dzieł, co potwierdza lista nazwisk na pierwszych stronach każdej z pozycji.

www.ksiegarnia.teologiapolityczna.pl

WYDARZENIA TEOLOGII POLITYCZNEJ

Organizujemy konferencje, debaty, wydarzenia kulturalne, spotkania autorskie oraz wystawy. Ostatnie z nich to m.in. seria wykładów o teologii sztuki związanych z projektem *Namalować katolicyzm od nowa*, omawiający encykliki polskiego papieża projekt *JP2 na nowo odczytany*, cykl *Mozarteum* w którym ks. prof. Jerzy Szymik przybliżył dorobek Benedykta XVI czy VI Festiwal Teologii Politycznej poświęcony postaci Adama Mickiewicza.

www.teologiapolityczna.pl/wydarzenia-teologii-politycznej

NA SPRAWY POLITYCZNE PATRZYMY Z PERSPEKTYWY RZECZY OSTATECZNYCH

Jeśli chcesz żywej, niezależnej politycznie myśli o Polsce, Europie i świecie, jeśli ciekawią Cię następne numery Teologii Politycznej, jeśli czekasz na nasze książki, seminaria, dyskusje i kolejne artykuły na naszej stronie, wesprzyj nas stałą wpłatą.

ZOSTAŃ MECENASEM TEOLOGII POLITYCZNEJ:

- Twoja darowizna wesprze ambitną polską kulturę
 - Twoje imię i nazwisko znajdzie się w gronie Współwydawców wszystkich naszych książek przez rok od daty wpłaty
 - dołączysz do środowiska, które na sprawy polityczne patrzy z perspektywy spraw ostatecznych
 - otrzymasz zaproszenia na debaty i konferencje, które organizujemy oraz najświeższe informacje o naszych nowościach wydawniczych
 - darowiznę możesz odliczyć od podatku
-

JAK NAS WSPIERAĆ?

www.teologiapolityczna.pl/mecenas

Lub bezpośrednio na konto:

odbiorca: Fundacja Świętego Mikołaja,

numer konta: 64 2130 0004 2001 0299 9993 0001

z dopiskiem: mecenat TP darowizna

DZIĘKUJEMY ZA KAŻDĄ DAROWIZNĘ!

Teologia
Polityczna

TVP

KULTURA

Radio Wnet

idziemy

PRESSJE

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury,
i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury

Ilustracje i projekt graficzny
Michał Strachowski